

Warszawa, 30 listopada 2015 r.

Karol Kościński
Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z rozpoczęciem dyskusji nad wprowadzeniem mechanizmów rozszerzonego zbiorowego licencjonowania w prawie autorskim zainicjowanej podczas Siódmego Forum Prawa Autorskiego, podpisane niżej organizacje przesyłają robocze uwagi. Traktujemy je, jako wstęp do dalszych, pogłębionych analiz. Z racji złożoności tematyki nie byliśmy w stanie przygotować w tak krótkim czasie pogłębionego stanowiska. Podtrzymujemy chęć udziału w dalszych pracach nad wprowadzaniem rozszerzonego zbiorowego licencjonowania, w związku z czym prosimy o uwzględnienie naszych organizacji w dalszych konsultacjach.

Z uwagą słuchaliśmy zarówno wystąpienia dr Krzysztofa Wojciechowskiego, jak i całej dyskusji. Nasze organizacje przyglądają się modelom rozszerzonego zbiorowego licencjonowania działającym w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w digitalizacji i udostępniania zasobów dziedzictwa kulturowego. Uważamy, że w tym zakresie rozszerzone licencje mogą być bardziej skuteczne, niż nowe regulacje dotyczące utworów osieroconych czy też utworów niedostępnych w handlu. Zanim jednak zdecydujemy się na wprowadzenie rozszerzonych licencji, warto będzie się przyjrzeć jak w praktyce będą działały te dwa nowe instrumenty, bowiem na ich przykładzie, będzie można ocenić skuteczność licencji rozszerzonych. Zwracamy na to uwagę, ponieważ rozszerzone licencjonowanie, podobnie jak przy utworach osieroconych a zwłaszcza

utworach niedostępnych w handlu, będzie wiązało się z nawiązaniem bezpośrednich relacji kontraktowych pomiędzy instytucjami kultury i organizacjami zbiorowego zarządzania. Od jakości tych relacji zależy skuteczność diskutowanego mechanizmu. Potrzebne są partnerskie relacje pomiędzy użytkownikami i organizacjami zbiorowego zarządzania a także wola tych ostatnich do skutecznego wprowadzania zbiorowego zarządzania (tu trzeba przywołać konsultacje rozporządzenia dotyczącego starannego wyszukiwania dzieł osieroconych, w toku których tylko REPROPOL zadeklarował od razu gotowość wprowadzenia punktu kontaktowego dla beneficjentów dozwolonego użytku). Uważamy zatem za niezbędne, aby Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podczas prac nad wdrożeniem rozszerzonego zbiorowego zarządu, monitorowało stan i jakość relacji pomiędzy instytucjami kultury i organizacjami zbiorowego zarządzania we wskazanych powyżej obszarach. Widzimy też potrzebę włączenia się MKiDN w procesy mediacyjne wspierające proces określania warunków umów licencyjnych z rozszerzonym skutkiem. Jest to szczególnie ważne dla instytucji kultury, które nie mogą liczyć na wsparcie doświadczonych prawników.

Najwięcej naszych wątpliwości praktycznych budzi „opcja wyjścia”, zwłaszcza w trakcie trwania umowy. Instytucje kultury, które na podstawie umowy będą digitalizowały i udostępniały zbiory, muszą mieć pewność, że pieniądze publiczne, wydane na zakup praw, czynności techniczne związane z digitalizacją oraz udostępnienie nie będą marnotrawione. Możliwość „opcja wyjścia” musi być zatem poddana dokładnej analizie w uwzględnieniem wspomnianych powyżej czynników.

Wprowadzenie rozszerzonego zbiorowego zarządzania powinno zatem uwzględniać interes publiczny, rozumiany szerzej niż tylko potrzeba ułatwienia dostępu do określonego typu treści, na które jest zapotrzebowanie społeczne. Interes publiczny to także efektywne i zgodne z dyscypliną finansów publicznych wydawanie publicznych pieniędzy.

Jeśli mechanizm rozszerzonego licencjonowania ma być przydatny w digitalizacji, musi „pokrywać” te obszary, w których instytucje kultury w żaden inny sposób nie mogą uzyskać dostępu do utworów np. dzieła nigdy nierozpowszechnione. Jednakże, należy mieć na uwadze, że takie utwory bardzo często nie powstawały w celach sprzedaży a zatem przy negocjowaniu wysokości wynagrodzenia z organizacją zbiorowego zarządzania czynnik ten musi być brany pod uwagę. Jest to jeden z wielu problemów

praktycznych jakie widzimy we wprowadzeniu rozszerzonych licencji zbiorowych. Korzystając z doświadczeń innych krajów na pewno da się te problemy zidentyfikować jeszcze na etapie konsultacji, muszą one jednak być znaczenie dłuższe. Łatwiej będzie też się odnosić do konkretnych propozycji legislacyjnych.

W imieniu organizacji

Barbara Szczepańska

W imieniu:

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich jest organizacją pożytku publicznego, o blisko stuletniej tradycji, zrzeszającą ponad 7,5 tys. osób związanych z bibliotekarstwem i informacją naukową, ze wszystkich typów bibliotek: publicznych, akademickich, naukowych, specjalnych, szkolnych i pedagogicznych. SBP jest członkiem IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) od 1927 r. SBP od 2010 roku prowadzi ogólnopolski portal bibliotekarski www.sbp.pl.

Stowarzyszenie EBIB jest organizacją pozarządową, reprezentującą bibliotekarzy i pracowników informacji. Stowarzyszenie prowadzi najstarszy w Polsce branżowy portal informacyjny EBIB www.ebib.info i od 1998 r. wydaje czasopismo online w modelu Open Access. Eksperti stowarzyszenia w zakresie prawa autorskiego i otwartego dostępu do zasobów kultury, współpracują z międzynarodowymi organizacjami SPARC (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition) i EIFL (Electronic Information for Libraries).

Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich zrzesza 87 bibliotek akademickich. Członkowie Konferencji należą do LIBER (Association of European Research Libraries) i IATUL (International Association of Scientific and Technological University Libraries).

Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych utworzona została w 1996 r. z inicjatywy rektorów państwowych poznańskich szkół wyższych. Reprezentuje 10 bibliotek z Poznania i okolic obsługujących ok. 90 tys. czytelników. Fundacja jest członkiem fundacji EIFL.